

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Turku 5.5.2008
Asianumero 2008-00377
Asia Lausunto kerjäläisiin liittyvistä viranomaistoimista

Sisäasiainministeriölle

Sisäasiainministeriön asettama kerjäläisiin liittyvien viranomaistoimien ja ohjeistusten yhdenmukaistamista pohtiva työryhmä on varannut Suomen ev.-lut. kirkon kirkkohallitukselle tilaisuuden tulla kuulluksi työryhmän tavoitteisiin ja tehtäviin liittyvistä asioista. Työryhmän tehtävät liittyvät vahvasti viranomaistoimintaan, eivätkä ole sen luontoisia, että kirkkohallituksen olisi tarkoituksenmukaista ottaa niihin kantaa. Sen sijaan kirkkohallitus esittää seuraavassa ensisijaisesti kerjäläiskysymykseen liittyviä kirkon kokemuksia.

Kirkkohallituksen mielestä romanikerjäläisten tilanteessa tulee ensisijaisesti vaikuttaa heidän kotimaansa olosuhteisiin ja yhteisöihin sekä Euroopan Unioniin. Arviointi ja keskustelu ei ole yksittäisen maan sisäinen asia enää sen jälkeen, kun kotimaastaan lähtenyt on tullut hakemaan turvaa toisen kansan luota.

Kirkon tehtävänä lähimmäisen auttamisessa on vastata hänen hätäänsä pelkästään sillä perusteella, että hän tarvitsee apua. Kirkon avun olemus on olla viimeisenä turvana hädässä olevalle. Sillä ei ratkaista niitä rakenteellisia ongelmia, joita romanikerjäläisten tilanteeseen liittyy. Välttömän aineellisen viimekätisen avun lisäksi kirkon omaa aluetta on hädässä olevan henkinen ja hengellinen tukeminen. Siihen liittyvän luottamuksellisuuden edellytyksen vuoksi on välttämätöntä pitää kirkon ja muiden viranomaisten tehtävät toisiinsa sekoittumattomina. Kirkko voi toimia hädässä olevien hyväksi ja puhua heidän puolestaan. Mutta on syytä painottaa, että kirkon tehtävän hoitaminen ei ole tässä asiassa osa viranomaistoimien organisointia. Auttaessaan lähimmäistä omista lähtökohdistaan pyyteettömästi ja salassapitovelvoitteensa huomioon ottaen kirkko parhaimmin auttaa myös viranomaisia hoitamaan oikeudenmukaisesti oman tehtävänsä.

Suomen ev.-lut. kirkon piirissä kysymys romanien ja muidenkin ”vaeltajien” (travelers) tilanteesta on ollut esillä erityisesti Kirkon Ulkomaanavun (KUA) toiminnassa sekä vastaavien Euroopan kirkollisten avustusjärjestöjen keskusteluissa ja toiminnassa. Avustusjärjestöille on hahmottunut käsitys pitkän linjan työstä, jonka tarkoitus on auttaa ihmisiä osallisuuteen, oikeuksiensa saamiseen ja työllistymään. KUA toimii yhdessä muiden kirkollisten toimijoiden kanssa; Romaniassa yhteistyökumppani on Aidrom.

Helsingin Diakonissalaitos (HDL) on aloittanut yhdessä KUA:n ja Helsingin kaupungin kanssa projektin, jossa viranomaiset hoitavat kerjäläisten tuen ja palvelun. HDL palkkaa romaniankieltä osaavia ihmisiä selvittämään katutasolla, keitä kerjäläiset ovat ja mistä he tulevat sekä selvittämään motivaatiota paluuseen. HDL ei anna aktiivisesti ruoka- tai majoitusapua.

Kirkkohallituksen diakonian ja yhteiskuntatyön yksikkö (KDY) seuraa kerjäläistilannetta ja on kysynyt seurakuntien diakoniajohtajilta ja -sihteereiltä tietoja paikallisista tilanteista. Kerjäläisiä ei huhtikuun 2008 loppuun mennessä ole tavattu monellakaan paikkakunnalla. Esimerkiksi Tampereella jokunen on käynyt päihdeongelmallisille tarkoitettuun päiväkeskuksessa, Turussa kaupunki on ottanut alustavaa yhteyttä seurakuntayhtymän diakoniatyöhön, Helsingissä tietoa on tullut vain epäilyistä pienten lasten asumisesta epäasiallisissa olosuhteissa, Forssassa kerjäläisiä on liikkunut vuoden verran. Kyselyssä mukana olleet seurakunnat näkevät kerjäläisten avustamisen kunnan tehtävänä. Mikäli heitä tulee päiväkeskuksiin tai vastaaviin, he saavat saman avun kuin muutkin sinne tulevat. Niillä paikkakunnilla, joilla kerjäläisiä on kohdattu, kieliongelma on noussut esiin. Seurakunnat ovat harkinneet muun muassa toimintatavoista kertovan kortin painattamista romanian kielellä. Seurakunnat painottavat ihmisten avustamista heidän omassa maassaan ja asenteisiin vaikuttamista Suomessa. Kerjäläisyyden taustat halutaan selvittää.

Kirkkohallitus pitää tarpeellisena, että viranomaiset selvittävät kerjäläisten tulon syyt ja auttavat niiden poistamisessa lähtömaassa. Kysymys koskettaa koko Euroopan Unionia ja on pohjimmiltaan seurausta sen lisääntyvistä taloudellisista eroista. Ongelmaan on etsittävä Unionin laajuisia vastauksia.

Risto Junttila
kansliapäällikkö

Seppo Häkkinen
kirkkoneuvos